

4691 sayılı TGB Kanunu ve amacı – Teknopark/ Yönetici Şirket/ TTO/ TÜBİTAK kavramları

11. Hafta

İlgili Mevzuat

- 2001-4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri(TGB) Kanunu
- 2002-Uygulama Yönetmeliği
- 2004-5035 sayılı Kanun
- 2004-5281 sayılı Kanun(TUBİTAK-Marmara Araştırma Merkezi Teknoloji Serbest Bölgesi kapsama dâhil edildi)
- 2008-5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun
- 2011-6170 sayılı Kanun(4691 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmıştır)
- 2014-Uygulama Yönetmeliği
- 2016 -6676 sayılı Ar-Ge Reform Paketi Kanunu
- 2016 -TGB Ar-Ge Reform Paketi Uygulama Yönetmeliği
- 2016-Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği

4691 sayılı Kanun – Kapsamı

“Bu Kanun, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kuruluşunu, işleyişini, yönetim ve denetimini ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar. “

4691 sayılı Kanun – Amacı

“Üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayiinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek,

üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak,

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamaktır.”

Temel Kavramlar

Araştırma ve Geliştirme (AR-GE)

Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yazılım dahil yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için **sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları** ifade eder.

Teknoloji Geliştirme Bölgesi

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu m. 3/b uyarınca

“Yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların,

belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak

teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda bulundukları,

aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında;

akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı”

Teknoloji Geliştirme Bölgesi-Devamı

Kısaca;

*‘Üniversiteler/araştırma kurumları ve sanayi kuruluşlarının aynı ortam içerisinde araştırma, geliştirme ve inovasyon çalışmalarını sürdürdükleri; birbirleri arasında bilgi ve teknoloji transferi gerçekleştirdikleri; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği **organize araştırma ve iş geliştirme ekosistemleri.**’* olarak tanımlanabilir.

(Kaynak: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği)

- İTÜ ARI Teknokent
- ODTÜ Teknokent
- Bilkent Cyberpark
- Teknopark İzmir
- Teknopark istanbul
- TÜBİTAK Marmara

İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi (İhtisas TGB)

Aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dâhil alt sektörlerde faaliyet gösteren girişimcilerin yer aldığı tematik teknoloji geliştirme bölgeleridir.

- İhtisas TGB'leri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu hükümlerine tabi olup, Bölgelere sağlanan destek, teşvik, muafiyet ve istisnalardan aynen yararlanırlar.

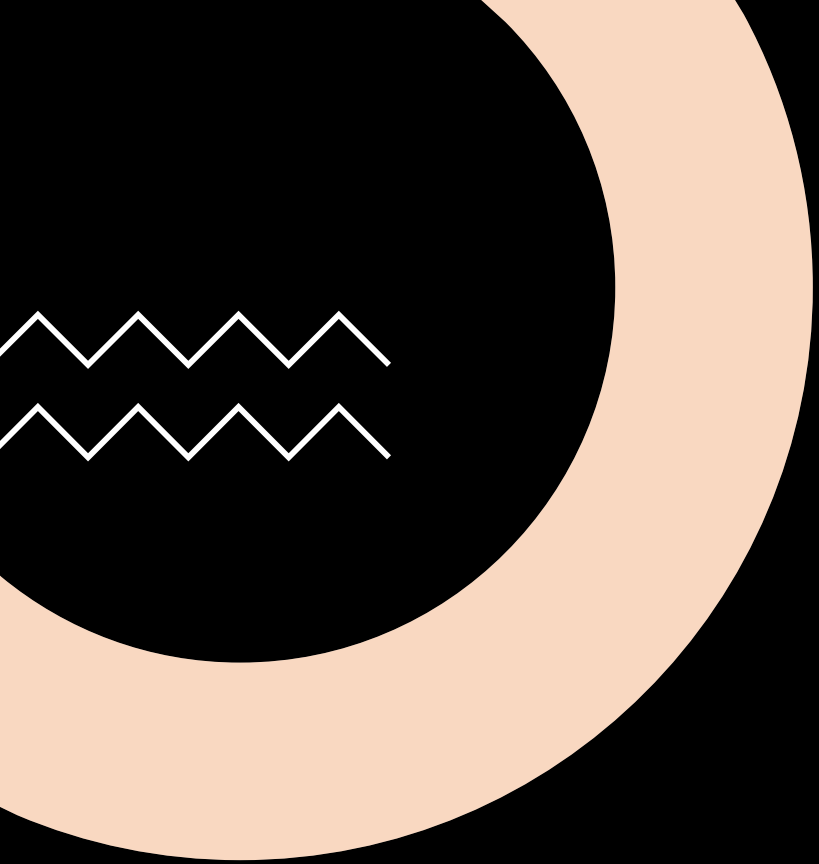

Yönetici Kavramı

Yönetici şirket:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na uygun ve anonim şirket olarak kurulan, ilgili Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin **yönetimi ve işletmesinden sorumlu** şirket.

Yönetici Şirketin Kuruluşu

Teknoloji Geliştirme Bölgesi kuruluş kararının Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren; yönetici şirket kuruluşu **1 yıl** içerisinde sonuçlandırılır ve Bölge **en fazla 3 yıl** içerisinde faaliyete geçirilir.

Yönetici şirketin kurucuları arasında, Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan **en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüsü** bulunur.

Yönetici Şirketin İşlevi

+

•

- Teknoloji Geliştirme Bölgesi'ne ait planlama ve projelendirmenin yapılması, gerekli alt yapı ve üst yapı hizmetleri ile Bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesi, kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofislerinin kurulması,
- AR-GE veya tasarım projelerinin değerlendirilmesi ve projesi uygun görülen girişimcilere yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre Teknoloji Geliştirme Bölgesi içerisinde yer tahsis edilmesi,
- Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin kanun ve yönetmeliklerde gösterilen amaca uygun olarak yönetilmesi, girişimcilerin ve üçüncü şahısların buna aykırı davranışlarının önlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması.

Giriřimci

**Teknoloji Geliştirme
Bölgesi'ndeki hizmet ve
imkânlardan yararlanmak
isteyen**

**veya yararlanmakta olan
gerçek ve tüzel kişiler
olarak ifade edilebilir.**

PERSONEL

1. AR-GE ve tasarım personeli:

AR-GE, Tasarım veya Yazılım faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı, tasarımcı, yazılımcı ve teknisyenler.

2. Destek personeli:

Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, Teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli ifade eder. İstisna kapsamındaki destek personeli sayısı Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının %10'unu aşamaz.

AR-GE ve Tasarım Personeli

Araştırmacı

Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

Tasarımcı

Projelerin gerçekleştirilmesi ve yönetilmesi sürecinde yer alan

Üniversitelerin; mühendislik, mimarlık veya tasarım ile ilgili bölümlerinden mezun en az lisans derecesine sahip kişiler ile tasarım alanlarından herhangi birinde en az lisansüstü eğitim derecesine sahip kişiler

Teknisyen

Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanında yükseköğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının teknik, fen ve sağlık bölümlerinden mezun, Teknik bilgi ve deneyim sahibi kişiler

Yazılımcı

Yazılım olarak tanımlanan süreçte çalışıp program geliştiren, üreten, alanında yeterli deneyime veya eğitime sahip nitelikli personel

TÜBİTAK

TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile ilgili, özel bütçeli, tüzel kişiliğe ve idari ve mali özerkliğe sahip bir kurumdur.

Amacı: ‘Türkiye’nin rekabet gücünü ve refahını artırmak ve sürekli kılmak için toplumun her kesimi ve ilgili kurumlarla işbirliği içinde, ulusal öncelikler doğrultusunda bilim ve teknoloji politikaları hakkında çalışmak, bunları gerçekleştirecek altyapının ve araçların oluşturulmasına katkı sağlamak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini özendirmek, desteklemek, koordine etmek, yürütmek, bilim ve teknoloji kültürünün geliştirilmesinde öncülük yapmak.’

TÜBİTAK

Teknoloji Transfer Ofisi (TTO)

Teknoloji geliştiricisi AR- GE kurum ve kuruluşları ile **teknoloji kullanıcısı** sanayi şirketleri veya diğer teknoloji ya da AR- GE kurum ve kuruluşları arasında

bilgilendirme, koordinasyon, araştırmayı yönlendirme, yeni AR-GE şirketlerinin oluşturulmasını teşvik etme, işbirliği geliştirme, fikri mülkiyet haklarının korunması, pazarlanması, satılması, fikri mülkiyetin satışından elde edilen gelirlerin yönetilmesi

konularında faaliyet gösteren yapıdır.

Yükseköğretim Kurumlarına Bağlı TTO'lar

TTO'ların büyük bir çoğunluğu Yükseköğretim Kurumları'na bağlı olarak kurulmuştur, fakat bir üniversiteye bağlı olmadan kurulan daha az sayıda da olsa TTO vardır (Örn; İstanbul TTO)

İlgili mevzuat: Yükseköğretim Kurumları
Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği

Yükseköğretim Kurumlarına Bağlı TTO'ların Kurulması

- **Kuruluş amacı:** Öğretim elemanları tarafından yükseköğretim kurumlarında üretilen bilgi ve yapılan buluşları ticarileştirmek
- TTO, Yükseköğretim kurumu yerleşkelerinde veya yükseköğretim kurumunun ortağı olduğu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri içerisinde kurulur.
- **Yükseköğretim Yürütme Kurulu tarafından faaliyet izni verilmesi** halinde ilgili yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından TTO kurulur.
- **TTO'nun kuruluş sermayesi,** bilimsel araştırma projesi kaynaklarından veya döner sermaye gelirlerinden karşılanabilir.

(Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği madde 4)

TÜBİTAK'ın Önerdiği TTO Yapılanması Modeli

TTO Modülleri

TÜBİTAK'ın Önerdiği TTO Yapılanması Modeli

Modül 1: Farkındalık, Tanıtım, Bilgilendirme ve Eğitim

- Araştırmacıların özel sektör kuruluşlarının ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirilmesi, araştırmacı ve altyapı yetkinliğinin özel sektör kuruluşlarına tanıtılması
- Araştırmacıların ve özel sektör kuruluşlarının Ar-Ge, yenilik ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları konularında bilgilendirilmesi, bu konularda farkındalık yaratılması ve eğitim verilmesi

Modül 2: Destek programlarından yararlanmaya yönelik hizmetler

- Ulusal/uluslararası fon sağlayan kuruluşlara proje hazırlama, başvuru, izleme hizmetleri verilmesi
- Özel sektör kuruluşlarının ve araştırmacıların Ar-Ge ve yeniliğin finansmanı desteklenmesi

Kaynak:
TÜBİTAK (sunum), **Ahmet Rıza Balım**

TÜBİTAK'ın Önerdiği TTO Yapılanması Modeli

Modül 3: Proje geliştirme /yönetim hizmetleri

(üniversite sanayi işbirliği faaliyetleri)

- İş dünyasına sözleşmeli olarak hizmet verilmesi

Modül 4: Fikri Sınai Hakların yönetimi ve lisanslama hizmetleri

- Fikri ve sınai mülkiyet hakları varlıklarının belirlenmesi, bu varlıkların hukuki koruma işlemlerinin takibi konularında danışmanlık yapılması ve hizmet verilmesi

Kaynak:
TÜBİTAK (sunum), **Ahmet Rıza Balım**

TÜBİTAK'ın Önerdiği TTO Yapılanması Modeli

Modül 5: Şirketleşme ve girişimcilik hizmetleri

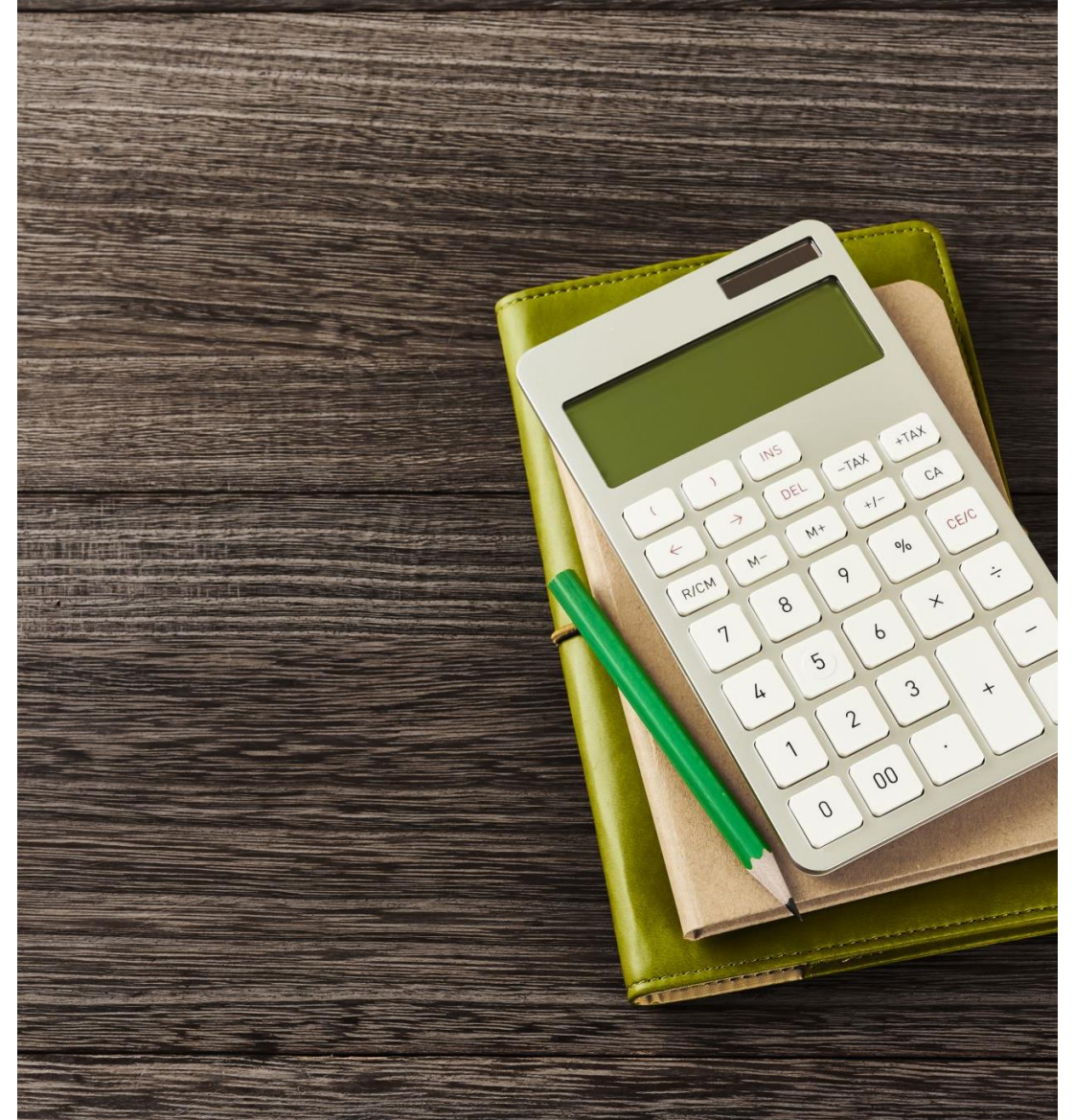
- Üniversite çıkışlı firma kurulması için destek hizmetleri
- Çekirdek sermaye temini, kuluçkalık sağlama, iş rehberliği hizmetleri
- Araştırmacılara ve öğrencilere küçük bütçeli proje desteği hizmetleri sağlanması

Kaynak:
TÜBİTAK (sunum), **Ahmet Rıza Balım**

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Sağlanan Mali Kolaylıklar

Teşvik ve Destekler

- **Kazanca ilişkin istisnalar:** Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası
- **Ücretlere ilişkin istisnalar:** Damga Vergisi & Gelir Vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği
- **KDV istisnası**
- **Gümrük vergisi istisnası**
- **Üniversite personeline yönelik imkanlar**

Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde faaliyet gösteren mükelleflerin münhasıran yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ile yönetici şirketlerin kanun (4691 sayılı TGB Kanunu) kapsamında elde ettikleri kazançlar, **gelir ve kurumlar vergisinden müstesna olacaktır.** (Tarih olarak şimdilik 31/12/2023'e kadarki kazançlar belirlenmiş olup, 31/12/2028'e uzaması için kanun teklifi verilmiştir)

Ücretlere İlişkin İstisnalar

Bölgede Çalışılan:

AR-GE, Tasarım, Yazılım ve Destek personelinin görevleri ile ilgili ücretleri (31.12.2023 tarihine kadar)

Bölge Dışında Geçen:

Projelerle doğrudan ilişkili olmak şartıyla çeşitli faaliyetler, yüksek lisans ve doktora geçen süreler.

Gelir vergisinden %100, damga vergisinden %100, %50 SGK işveren hissesi desteği

KDV İstisnası

1. **(Satışlarda)** Girişimcilerin Bölgede ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, oyun, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri Katma Değer Vergisi'nden muaftır.
2. **(Alımlarda)** Bölgede AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere yeni makine ve teçhizat alımlarında Katma Değer Vergisi istisnası söz konusudur.

Gümrük Vergisi İstisnası

AR-GE, yazılım, yenilik ve tasarım projelerinde kullanılmak üzere ithal edilen eşya, **gümrük vergisi** ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kağıtlar ve yapılan işlemler **damga vergisi ve harçtan müstesna edilmiştir.**

Üniversite Personeline Yönelik İmkanlar

- Araştırmacı personel olarak hizmetine ihtiyaç duyulanlar İZİN ile çalıştırılabilirler.

PERSONELE YÖNELİK İMKANLAR;

- Bu Gelirler Üniversite Döner Sermaye kapsamı dışında tutulur.
- Öğretim elemanları İZİN ile yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek amacı ile bu bölgelerde şirket kurabilir, kurulu bir şirkete ortak olabilir ve/veya bu şirketlerin yönetiminde görev alabilirler.